

2020. február 5.

© Összeállította: Illés Eszter eszter.illes@gmail.com

Másolatgyűjtemény, Hamisítás. Gipszgyűjtemények

Antik gipszgyűjtemény ld Antik Osztály

Balló Ede külön

Középkori és újkori gipszgyűjtemény / Régi Szoborgyűjtemény

1920

Ókori gipszgyűjtemény rendezése az előcsarnokból balra nyíló két teremben

Rendezte: **Hekler** Antal

Megnyitó: 1920. eleje

Forrás:

Országos Magyar Szépművészeti Múzeum Évkönyvei II. 1919-20 (1920). 86. p.

Ismerteti:

A Szépművészeti Múzeum gipszgyűjteménye. *Vasárnapi Újság* LXVII. 1920. XII. 5. 23. sz. 270-272. p. 7 ill., címlapon is

SzM Adattár EA (szakadt)

Nagy munka folyik a Szépművészeti Múzeumban. Petrovics Elek nyilatkozata a régi Múcsarnok galériájáról és a szoborgyűjtemények rendezéséről. *Az Est* XVI. 1925. IX. 6. vasárnap 200. sz. 11. p. 1 ill. [Román Csarnok is]

Petrovics Elek arcképe **Gehl** Zoltán (1888-1954) rajza

Forrás: Est-Lapok, 1925-27. Rep.2019. 190/2008.06.02.OSzK.x

Forrás: FSzEKvt. Képkatalógus: K 708. 677/2012.OSzK.CD.x

1926

A közép- és renaissancekori gipszgyűjtemény. Előszó: **Petrovics** Elek. A kiállítást rendezte és katalógus: **Petrovics** Elek, **Oroszlán** Zoltán, **Pigler** Andor. Budapest: O. M. Szépművészeti Múzeum; Franklin Nyomda, 1926. 19,3 p.

Budapest 10/1.coll.4=71484

200 másolat volt kiállítva

1925-ben kezdte meg a rendezést **Oroszlán** Zoltán, **Pigler** Andor a jobboldali és a baloldali nyílt udvarba vezető folyosókon

Megnyitó: 1926. ősz

Forrás:

Az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum Évkönyvei IV. 1924-26 (1927). 215-216. p.

Nagy munka folyik a Szépművészeti Múzeumban. Petrovics Elek nyilatkozata a régi Múcsarnok galériájáról és a szoborgyűjtemények rendezéséről. *Az Est* XVI. 1925. IX. 6. vasárnap 200. sz. 11. p. 1 ill.

Petrovics Elek arcképe **Gehl** Zoltán (1888-1954) rajza

Forrás: Est-Lapok, 1925-27. Rep.2019. 190/2008.06.02.OSzK.x

Forrás: FSzEKvt. Képkatalógus: K 708. 677/2012.OSzK.CD.x

A Szépművészeti Múzeum most megnyíló román csarnoka. (A Pesti Napló felvétele). *Pesti Napló – ingyenes képes műmelléklet* LXXVII. 1926. II. 7. vasárnap címlap, 1 ill. 35/2015.OSzK.x

1927

A Szépművészeti Múzeumból. (A Pesti Napló felvételei). *Pesti Napló – ingyenes képes műmelléklet* LXXVIII. 1927. II. 6. vasárnap 50. p. 2 ill.

„Donatello: Gattamelata szobra (Padua) – Balduccio: Szent Péter vértanu emléke (Milano)”

1933

Baránszky-Jób László: Stíltörténeti séta a Szépművészeti Múzeum plasztikai termeiben. *Hunfalvy János Felsőkereskedelmi iskola 1932/33. évi értesítője* [Különlenyomat] Budapest: Toldi Lajos Könyvkereskedésének Bizománya, 1933. 14 p.

[gipszmásolatokról]

4034=00052315.x

1934

Elek Artúr: Tisza István szobra. *Magyar Művészet* X. 1934. 6. sz. 169-174. p.

[röviden említi a Szépművészeti Múzeumban található Colleoni-szobor gipszmásolatát]

1957

Kristóf Károly: Pusztulófélben egy nagyértékű gyűjtemény. Törött szobrok között a Szépművészeti Múzeum renaissance-csarnokában. *Esti Hírlap* II. 1957. XI. 15. péntek 268. sz. 2. p.

97/2008.04.18.OSzK.x; 12/2016.OSzK.GHC.c.PDF

Lelkes Éva: Mózes a pincében! Lehet-e másolatában is csodálatraméltó az igazi remekmű?

Népakarat II. 1957. VI. 23. vasárnap 145. sz. 5. p.

98/2008.04.18.OSzK.x;13/2016.OSzK.GHC.x.PDF

1962

Artner Tivadar: A képzőművészeti nevelés értékes otthona: a másolatmúzeum.

Népszabadság XX. 1962. X. 31. szerda 255. sz. 9. p.

Forrás:MTAMI.lexikon.x.177/2013.OSzK.x

1966

Fencsik Flóra: Kincsek a pusztulás szélén. A szétszedett Colleoni, a megrongálódott Gattamelata. A Parthenon friz másolata. A matricák más nincsenek meg. *Esti Hírlap* XI. 1966. III. 5. szombat 54. sz. 2. p.

[Beszélgetés a gipszeokról **Szilágyi** János Györggyel]

Forrás: Művészettörténeti Értesítő bibl.1966. 275.p. 86/2013.OSzK.x

1974

Szémann Béla: Ötszáz szobor, pusztulásra ítélve. *Művészet* XV. 1974. II. 2. sz. 42-43. p.

1976

Michelangelo Galéria. Kecskemét, Tudomány és Technika Háza, [1976]. A bevezetőt és a kísérő szöveget írta: **Eisler** János. Kecskemét: Tudomány és Technika Háza; Petőfi Nyomda, [1976]. 40 p. 34 ill.

Kecskemét 3/4.a=177118

15 gipszmásolat volt kiállítva

***Peringer** István – **Stefanidis** Stefanos: *A Szépművészeti Múzeum gipszmásolatgyűjteménye. Közép- és reneszánsz kori anyag. Felmérési dokumentáció*. Budapest, 1993

Kézirat

1999

Remekművek alteregói. Régi gipszöntvények. Szépművészeti Múzeum, Budapest. Időszaki kiállítás. Budapest: Szépművészeti Múzeum; Stádium Nyomda; Typo-Lenos Bt., 1999. 4 p. 8 ill.

A kiállítást rendezte: **Eisler János**, [közreműködött: **Szentkirályi Miklós**, **Takács Imre**

Az ismertetőt összeállította: **Takács Imre**

1999. VI. 24. – XII. 31. Meghosszabbítva: 2000. IV. 30.

Meghívó: 2 lev. 1 ill.

Megnyitja: **Jovánovics György**

Budapest 10/10=137249

Ismerteti:

Eisler János: Gipszöntvények. *Műértő* II. 1999. VI. 6. sz. 5. p. 1 ill.

Kínáló... remekművek alteregói = sommer horizons... artistic alter-egos. *Horizon, MALÉV Hungarian Airlines* 1999. VII. 8-9. p. 1 ill.

Kiállítás-hírdetés. *Új Művészet* X. 1999. VIII. 8. sz. 41. p.

Válogatás a Szépművészeti Múzeum középkori és reneszánsz kori gipszgyűjteményéből. *Múzeumi Hírlevél* XX. 1999. VI. 6. sz. 160. p.

Remekművek alteregói. *Kritika* 1999. XI. 11. sz. 5-6. p. 3 kép [csak illusztráció]

<http://www.koi.hu/hirlev/1999/906idosz.html>

1999. XI. 15. **Takács Imre**: Vezetés a Szépművészeti Múzeum „Remekművek alteregói – régi gipszöntvények” kiállításán a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat rendezésében. In: **Urbach Zsuzsa – Lövei Pál**: Társulati élet. A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat Művészettörténeti Szakosztályának tevékenysége (1995. szeptember – 2000. április). *Művészettörténeti Értesítő* XLIX. 2000. 3-4. sz. 323. p.

2002

***Andó Géza – Szentesi Edit**: Kis magyar gipszmásolatgyűjtemény-történelem. Budapesti összehasonlító szobortárak. *Műértő* V. 2002. 6. sz. 10. p.

2005

Eisler János: Öntvény, másolat, avagy mire alkalmasak a történelmi tapasztalatok. *Ars Hungarica* XXXIII. 2005. 2. sz. 281-296. p.

Szentesi Edit: Az Epreskerti szobrászműtermek Parthenón-fríze. *Ars Hungarica* XXXIII. 2005. 2. sz. 383-404. p. 20 ill.

[Az „Imitáció és kreáció”. Másolat, replika és parafrázis a képzőművészetben a középkortól napjainkig” című tudományos konferencián, a Magyar Képzőművészeti Egyetemen, 2004. október 28-án elhangzott előadás szövegének részben rövidített, részben bővített változata.]

2006

Szentesi Edit: Szobrászattörténeti másolatgyűjtemények a Magyar Nemzeti Múzeumban a 19. század utolsó harmadában. 1. Pulszky Ferenc görög szobrászattörténeti másolatgyűjteménye. *Művészettörténeti Értesítő* LV. 2006. 1. sz. 1-94. p. 10 ill.

Ismerteti:

Opus mirabile-díjak, 2006-2007. *Művészettörténeti Értesítő* LVII. 2008. 2. sz. 430-431. p.

Szentesi Edit: Görög szobrászattörténeti másolatgyűjtemény a Magyar Nemzeti Múzeumban a 19. század harmadik harmadában. *Ókor* V. 2006. 1. sz. 20-26. p. 4 ill.

2009

Andó Géza – Szentesi Edit: Az egykor volt budapesti gipsz szobormásolatok gyűjteménye. *MúzeumCafé* III. 2009. X-XI. 13. sz. 32-36. p. 2 ill.

2015

Kandó Eszter: Gipsznél maradandóbb. Az Antik Gyűjtemény hányattatásai. – **Emőd Péter:** Raktárcsarnok. *HVG XXXVII.* 2015. III. 14. 11. (1864.) sz. 47-49. p. 3 ill.

2016

***Andó Géza – Baku Eszter:** „Ne bánts a gipszet!” A Szépművészeti Múzeum szobrászattörténeti gipszmásolat-gyűjteményének felmérése és katalogizálása. *Ars Hungarica* XLII. 2016. 2. sz. 127-138. p.

***Bognár Zsófia – Rózsavölgyi Andrea:** Adalékok a Szépművészeti Múzeum középkori és reneszánsz gipszmásolat-gyűjteményének történetéhez: kezdetek, kialakulás, koncepciók. *Ars Hungarica* XLII. 2016. 2. sz. 111-126. p.

Bognár Zsófia – Rózsavölgyi Andrea: The collection of Medieval and Renaissance plaster casts of the Budapest Museum of Fine Arts. *Hungarian Review* VII. 2016. March, No. 2. 93-107. p. 6 ill.

Translated by Orsolya Németh

***Bognár Zsófia – Rózsavölgyi Andrea:** A Szépművészeti Múzeum középkori és reneszánsz gipszgyűjteménye. *Magyar Szemle* 2016. 3-4. sz. 102-114. p.

***Szőcs Miriam:** A freibergeri Aranykapu gipszmásolat beépítésének története a Román Csarnokban. *Ars Hungarica* XLII. 2016. 2. sz. 139-147. p.

2018

Újranyitás hetven év után. A Szépművészeti Múzeum Román Csarnokának története. A kötetet összeállította és szerkesztette: **Szőcs Miriam.** Budapest: Szépművészeti Múzeum; EPC Nyomda, 2018. 247 p. ill.

Felelős szerkesztő: **Borus Judit, Ruttkay Helga**

Munkatársak: **Domány Adél, Szabó Emma Zsófia, Tóth Márton**

Szakmai lektorálás: **Jékely Zsombor, Szőcs Miriam**

Képszerkesztő: **Kaszta Móni, Szőcs Miriam**

Felelős kiadó: **Baán László**

ISBN 978-615-5304-81-1

Tartalma:

Baán László: Újranyitás hetven év után. 12-13. p.

A Román Csarnok átalakulása. Restaurált falképek és a freibergeri Aranykapu másolata ismét egykori pompájában. 14. p. 40 ill.

Katona Júlia: Képek, előképek, koncepciók. A Szépművészeti Múzeum Román Csarnokának falfestése és épületszobrászati kialakítása. 62-101. p. 31 ill.

Rózsavölgyi Andrea: A középkori-reneszánsz gipszgyűjtemény és a Román Csarnok története 1945-ig. 102-127. p. 12 ill.

Szőcs Miriam: A freibergeri Aranykapu másolata a Román Csarnokban. 128-151. p. 18 p.

Szőcs Miriam: A Román Csarnok a második világháború után. Egy szubjektív történet. 152-179. p. 24 ill.

Kürtösi Brigitta Mária – Seres András: A Román Csarnok restaurálása. 180-219. p. 38 ill.

Káldi Richárd: A freibergeri Aranykapu gipszmásolatának restaurálása. 220-239. p. 22 ill.
Irodalom. 241-244. p.
Képek forrása. 245-246. p.
Névmutató. 246-247. p.
Újranyitás 70 év után. 1 lev. ill. [ismertető]
Újranyitás: 2018. III. 15. – 31.

2019

Berényi Marianna: Gipszek foglalják el az erődöt. in: *Magyar Múzeumok, a Pulszky Társaság, Magyar Múzeumi Egyesület online magazinje* 2013. VII. 15.
http://archiv.magyar-muzeumok.hu/tema/1311_gipszek_foglaljak_el_az_erodot

Festménymásolatok

1868

Hazai művészet. Az Eszterházi képtárból Van Dyck bűnbánó Magdolnáját ... Vandrák ... lemásolta. *Műcsarnok* I. 1868. IV. 19. 4. sz. 32. p. [12 sorban]
[**Vandrák** Károly festő]

Vegyes. Az Eszterházy képtár képeiről másolatokat Kratzmann Gusztáv a képtár igazgatója is készít megrendelések esetén. *Műcsarnok* I. 1868. V. 15. 6. sz. 46. p.
[rövid hír]

1900

Érdekes másolat. *Műcsarnok* III. 1900. VI. 17. 23. sz. 32. p.
[rövid hír]

[A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából Burger Lajos Giorgione „Máltai lovag” c. képéről készített másolata lehetséges, hogy a Szépművészeti Múzeumba fog kerülni]

1901

Correggio „San Girolamo”-ja Budapesten. *Műcsarnok* IV. 1901. VI. 16. 23. sz. 308. p.
[Burger Lajos megbízásból a Szépművészeti Múzeum számára másolta]

Correggio „San Girolamo”-ja Budapesten. *Műcsarnok* IV. 1901. VI. 16. 23. sz. 317. p.
[helyreigazítás, hogy **Burger** Lajos **Fraknói** Vilmos megbízásából másolta a képet és nem a Szépművészeti Múzeum részére]

1927

Horváth Henrik: Németalföldi mesterek biedermeiermásolatai a Székesfővárosi Gróf Zichy Jenő Múzeumban = Niederländische Meister im Spiegel von Biedermeierkopien aus dem Gräfllich Zichy'schen Museum zu Budapest. *Az Országos Magyar Régészeti Társulat Évkönyve = Jahrbuch der Ungarischen Archäologischen Gesellschaft* Budapest II. 1923-1926(1927). 289-311., 396-398. p. XIX-XX. t.
Fi 177

1940

[**Elek** Artúr] (e.a.) : Régi mesterművek színes másolatai. *Ujság* XVI. 1940. X. 24. csütörtök 243. sz. 4. p.
Forrás: PIM 779/2012.OSzK.x
[Tamás Galéria kiállításának ismertetésében: a kiállított műlapok összehasonlítását javasolja Balló Ede festmény-másolataival]

Hamisítás

1928

***Herman** Lipót: Egy ismeretlen zseniről. *Pesti Napló* 1928. IX. 23. 41.p.
528/2011.OSzK

1934

*Három hamisított képet fedeztek fel a Szépművészeti Múzeumban. **Porkay Márton** képszakértő elmondja a leleplezés történetét – A kultuszminiszter elrendelte az ügy kivizsgálását. *Esti Kurír* XII. 1934. VI.12. kedd ? sz. 13. p.

Forrás: Elek Artúr hagyaték 87/2013.OSzK

***Porkay Márton** az *Esti Kurír*-ban megnevezi a Szépművészeti Múzeum három képét, amelyek szerinte hamisítványok. *Esti Kurír* XII. 1934. VI.16. szombat ? sz. 5. p. 1 ill.

Forrás: Elek Artúr hagyaték. 88/2013.OSzK

1936

Balás Piri László: Műtárgyak hamisítása. *Tükör* IV. 1936. VI. 6. sz. 415-419. p. 5 ill.

165/2013.OSzK.x

A Szépművészeti Múzeum három hamis képe a bíróság előtt. *Esti Kurír* XIV. 1936. IV. 18. szombat 89. sz. 9. p.

[**Petrovics** Elek és **Rózsaffy** Dezső a bíróság előtt, **Porkay Márton** vádja]

Forrás: MTA.MI.Adattár.xtőredék. 397/2011.06.OSzK.x

1985

Dörnyei Zoltán: *A magyar műkereskedelem 1945 előtt*. Egyetemi szakdolgozat. Kézirat
Budapest: ELTE, 1985. 174-176. 196. p.

Bíráló tanár: **Németh** Lajos

Szépművészeti Múzeum könyvtára 16541=25481

2015

Hamvay Péter: Képzavar. Miért nem kapják el a műtárgyhamisítókat? *Magyar Narancs*
XXVII. 2005. XI. 12. 46. sz. 26-28. p. 1 ill.

[Hivatkozik a SzM-ban folyó szakértői tevékenységre is]